



คู่มือการตรวจวิเคราะห์น้ำดื่ม
เพื่อประกอบการขออนุญาตผลิตน้ำดื่มเพื่อการจำหน่าย

งานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขอำเภอพนนาแก้ว

คู่มือปฏิบัติงาน การตรวจคุณภาพน้ำดื่ม
หน่วยงาน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธาราม

ผู้รับผิดชอบ นายกัมพล แสงสงวน

ตำแหน่ง เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน

ทบทวนโดย นายอรุณ สีหมอก

ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ

อนุมัติโดย.....

(นายวิรัตน์ จำปาวัน)

ตำแหน่ง สาธารณสุขอำเภอโพธาราม

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
๑. วัตถุประสงค์	๓
๒. ฝั่งกระบวนการทำงาน	๓
๓. ขอบเขต	๔
๔. ความรับผิดชอบ	๔
๕. คำจำกัดความ	๔
๖. ข้อกำหนดที่สำคัญ	๔
๗. ตัวชี้วัด	๔
๘. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๔
๙. กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๕
๑๐. การจัดเก็บและการเข้าถึงเอกสาร	๕
๑๑. ระบบการติดตามและประเมินผล	๕
๑๒. ภาคผนวก	๖

๓.วัตถุประสงค์

๓.๑เพื่อเป็นแนวทางให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภค ปฏิบัติในการตรวจคุณภาพน้ำดื่ม

๒.ผังกระบวนการทำงาน

ลำดับ	ขั้นตอนกระบวนการ	มาตรฐานเวลา (นาที)	ข้อกำหนดของกระบวนการ(กฎระเบียบ ข้อบังคับ)	ผู้รับผิดชอบ
๑.	วางแผนเก็บตัวอย่าง		เอกสาร การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจคุณภาพ	งานคุ้มครองผู้บริโภค
๒.	<pre> graph TD A([วางแผนเก็บตัวอย่าง]) --> B[-ประสานศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่2 พิชญ์โลก -ออกหนังสือแจ้งสถานประกอบการ] B --> C[เตรียมการ] C --> D[ดำเนินการเก็บตัวอย่าง] D --> E[ส่งตัวอย่าง] E --> F([รับรายงานผลตรวจ/]) </pre>	ปีละ ๑ครั้ง	เอกสาร การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจคุณภาพ	งานคุ้มครองผู้บริโภค
๓.		๑วัน	เอกสาร การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจคุณภาพ	งานคุ้มครองผู้บริโภค
๔.		๑วัน	เอกสาร การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจคุณภาพ	งานคุ้มครองผู้บริโภค
๕.		ภายใน ๒๔ ชั่วโมง	เอกสาร การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจคุณภาพ	งานคุ้มครองผู้บริโภค
๖.		ทันทีที่ได้รับผลตรวจ	เอกสาร การเก็บตัวอย่างน้ำเพื่อส่งตรวจคุณภาพ	งานคุ้มครองผู้บริโภค

๓. ขอบเขต

๓.๑ คู่มือนี้ใช้เป็นข้อปฏิบัติภายใน สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธารามแก้ว

๔. ความรับผิดชอบ

๔.๑ ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามคู่มือฉบับนี้

๔.๒ ผู้รับผิดชอบงานคุ้มครองผู้บริโภค มีหน้าที่รายงานผลการตรวจและให้ข้อเสนอแนะ

๕. คำจำกัดความ

๕.๑ การตรวจคุณภาพน้ำดื่มน้ำใช้ หมายถึง การใช้วิธีทางวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบว่าน้ำดื่มมีคุณภาพเหมาะสมที่จะใช้บริโภค บริโภคได้อย่างปลอดภัย โดยไม่ทำให้เกิดปัญหาต่อสุขภาพอนามัย

๖. ข้อกำหนดที่สำคัญ

๖.๑ ประชาชนในพื้นที่อำเภอโพธารามแก้ว ได้รับการป้องกันและจัดการโรคที่เกิดจากโรคติดต่อที่เกิดจากการบริโภคน้ำ

๗. ตัวชี้วัด

๗.๑ ปฏิบัติตามแผนป้องกันควบคุมโรค ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์

๗.๒ ลดการเจ็บป่วยและการสูญเสียจากโรคติดต่อที่เกิดจากการบริโภคน้ำ

๘. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๘.๑ วางแผนเก็บตัวอย่างน้ำ

๘.๒ ประสานหน่วยตรวจคุณภาพน้ำ

๘.๒.๑ ประสานหน่วยรับตรวจคุณภาพน้ำได้แก่ ประสานศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๘ อุตรธานี

๘.๒.๒ จัดทำแผนการเก็บตัวอย่างน้ำและออกหนังสือแจ้งเพื่อกำหนด วัน เวลา เก็บตัวอย่าง

๘.๓ เตรียมการ

๘.๓.๑ เตรียมอุปกรณ์ในการเก็บตัวอย่าง โดยการขอสนับสนุนจากหน่วยตรวจคุณภาพ

๘.๓.๒ ขอรับการสนับสนุนยานพาหนะ เพื่อนำเจ้าหน้าที่ไปดำเนินการเก็บตัวอย่างหรือ นำส่งตัวอย่างน้ำตามวันเวลาที่กำหนดในแผน

๘.๔ ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำ

๘.๔.๑ ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำดื่มจากสถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนในเขตอำเภอโพธารามแก้วตามเทคนิคปราศจากเชื้อ

๘.๕ ส่งตัวอย่างตรวจ

๘.๕.๑ ส่งตัวอย่างน้ำดื่มที่เก็บมา ส่งให้ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ที่ ๘ อุตรธานี เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำตัวอย่าง

๘.๖ รายงานผลงานตรวจ/ข้อเสนอแนะ

๘.๖.๑ รับรายงานผลการตรวจคุณภาพน้ำดื่ม

๘.๖.๒ รายงานผลการตรวจให้หน่วยที่ดำเนินการเก็บตัวอย่างรับทราบ

๘.๖.๓ กรณีผลการตรวจไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน น้ำดื่ม ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขแล้วเก็บตัวอย่างเพื่อตรวจซ้ำ

๙. กฎหมาย มาตรฐาน และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๙.๑ พ.ร.บ.คุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒

๙.๒ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. ๒๕๔๐

๙.๓ พ.ร.บ.โรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘

๙.๔ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมน้ำบริโภค

๙.๕ คู่มือการสุ่มเก็บ การบรรจุและการเก็บรักษา คุณภาพน้ำบริโภคเพื่อการส่งห้องปฏิบัติการ

๑๐ การจัดเก็บและการเข้าถึงเอกสาร

ชื่อเอกสาร	สถานที่เก็บ	ผู้รับผิดชอบ	การจัดเก็บ	ระยะเวลา
๑.การตรวจคุณภาพน้ำดื่ม	งานคุ้มครองผู้บริโภค สำนักงานสาธารณสุขอำเภอโพธาราม	นายกัมพล แสง สงวน		
๒.				

๑๑. ระบบการติดตามและประเมินผล

๑๑.๑ การนำเสนอผลการปฏิบัติงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน การสุ่มตรวจตามกระบวนการเมื่อมีการทบทวนมาตรการหรือพบอุปสรรคในการตรวจคุณภาพน้ำดื่ม

๑๒. ภาคผนวก

ข้อเสนอแนะในการส่งตัวอย่าง

๑. ให้ผู้ส่งตัวอย่างน้ำบริโภค ปฏิบัติดังนี้

๑.๑ ติดต่อเจ้าหน้าที่เพื่อขอรับภาชนะจากห้องปฏิบัติการ และเก็บตัวอย่างในภาชนะที่กำหนด ได้แก่

๑.๑.๑ ขวดแก้วปากกว้าง ความจุประมาณ ๑๒๕ มิลลิเมตร มีฝาจุกแก้วปิดสนิทแบบกราวน์จอยท์ฝา และคอขวดหุ้มด้วยกระดาษอะลูมิเนียมบรรจุในกระป๋องเหล็กกล้าไร้สนิม ซึ่งผ่านการอบฆ่าเชื้อ บรรจุตัวอย่างน้ำประมาณประมาณ ๑๐๐ มิลลิลิตร เพื่อทดสอบทางแบคทีเรีย ถ้าตัวอย่างน้ำประปามีคลอรีนอิสระคงเหลือให้สูมเก็บตัวอย่างใส่ขวดแก้ว ที่บรรจุสารละลายโซเดียมไฮโอซัลเฟต เก็บรักษาคุณภาพน้ำตัวอย่างระหว่างการนำส่งห้องปฏิบัติการโดยแช่เย็นที่ อุณหภูมิประมาณ ๔ องศาเซลเซียส การเก็บตัวอย่างน้ำจากก๊อกน้ำประปาโดยตรงต้องทำความสะอาดเชื้อบริเวณปาก ก๊อกก่อนสูมเก็บตัวอย่าง

๑.๑.๒ ขวดพลาสติกที่สะอาดมีฝาปิดสนิท ความจุประมาณ ๒ ลิตร บรรจุตัวอย่างน้ำเพื่อตรวจวิเคราะห์ทางเคมี ภายภาพ เก็บรักษาคุณภาพตัวอย่างน้ำระหว่างการนำส่งห้องปฏิบัติการโดยแช่เย็นที่ อุณหภูมิประมาณ ๔ องศาเซลเซียส

๑.๑.๓ ขวดพลาสติกทางกระบอกที่สะอาดชนิด pp(polypropylene) หรือ PE (Polyethylene) มีฝาปิดสนิท ความจุประมาณ ๑ ลิตร บรรจุตัวอย่างน้ำเพื่อตรวจวิเคราะห์ทางโลหะหนัก เก็บรักษาคุณภาพน้ำตัวอย่างระหว่างการนำส่งห้องปฏิบัติการโดยแช่เย็นที่ อุณหภูมิประมาณ ๔ องศาเซลเซียส

๑.๒ ติดฉลากข้างภาชนะบรรจุตัวอย่างและระบุรายละเอียดตามแบบฟอร์ม

๑.๓ ส่งตัวอย่างน้ำบริโภค ที่ศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัย อาคารศูนย์ห้องปฏิบัติการกรมอนามัยภายในเวลา ๔๘ ชั่วโมง พร้อมกรอกรายละเอียดในใบนำส่งตัวอย่าง (คำขอใช้บริการ) ตามแบบฟอร์มให้ครบถ้วนและแจ้งความประสงค์ระบุรายการที่ต้องการทดสอบต่อเจ้าหน้าที่

๑.๔ ผู้ส่งตัวอย่างรับสำเนาใบรับตัวอย่าง

๒. ระยะเวลาดำเนินการตั้งแต่รับตัวอย่างเข้าสู่ห้องปฏิบัติการ จนกระทั่งออกใบรายงานผลการตรวจวิเคราะห์ทดสอบ ใช้เวลาประมาณ ๓๐ วัน (นับรวมวันหยุด)

๓. เจ้าหน้าที่ห้องปฏิบัติการแจ้งผู้ส่งตัวอย่างชำระค่าบริการตรวจวิเคราะห์พร้อมรับใบเสร็จรับเงินและรับรายงานผลการตรวจวิเคราะห์

๔. บริการรับตรวจวิเคราะห์ทดสอบ ตัวอย่างน้ำบริโภคทุกวันเวลาราชการและวันศุกร์เวลา ๐๘.๓ -๑๕.๐๐ น.

๕. ห้องปฏิบัติการมีนโยบายไม่ใช้การจ้างเหมาช่วง